

جامعه اطلاعاتی

در مسیر گام دوم انقلاب

دکتر مصطفی ساوه‌درودی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی	سرشناسه :	ساوه درودی، مصطفی، ۱۳۴۴ - Save DorudiMostafa
کتابخانه مرکزی	عنوان و نام پدیدآور :	جامعه اطلاعاتی در مسیر گام دوم انقلاب / مصطفی ساوه درودی .
کتابخانه مجلس شورای اسلامی	مشخصات نشر :	تهران: دانشکده علوم و فنون فارابی، ۱۳۹۹.
کتابخانه آیت الله العظمی بروجردی	مشخصات ظاهری :	۱۸۲ ص.
کتابخانه آیت الله العظمی خراسانی	شابک :	۹۷۸-۶۰۰-۶۰۲۸۷۷-۴
کتابخانه آیت الله العظمی مازندرانی	وضعیت فهرست نویسی:	فیا
کتابخانه آیت الله العظمی نایینی	یادداشت :	کتابنامه: ص. ۱۷۸.
کتابخانه آیت الله العظمی همدانی	شناسه ورود :	دانشکده علوم و فنون فارابی
کتابخانه آیت الله العظمی قزوینی	رده بندی کتبی :	JQ۱۷۸۵
کتابخانه آیت الله العظمی رشتی	رده بندی دیویدی :	۳۲۷/۱۲۰۹۵۵
کتابخانه آیت الله العظمی تبریزی	شماره کتاب شناسی ملی :	۶۲۱۳۵۷۰

جامعه اطلاعاتی در مسیر گام دوم انقلاب

نویسنده: دکتر مصطفی ساوه درودی
ویراستار علمی: دکتر ابراهیم خلیلی
ناشر: دانشکده علوم و فنون فارابی
نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۹
شمارگان: ۵۰۰ نسخه
صفحه آرای: علی رودگر صفاری
طراح جلد: محمد سمائی

پیشگفتار

بیانیه گام دوم به روزترین سند جمهوری اسلامی ایران در آغاز دهه پنجم انقلاب اسلامی است که همزمان با بهلمین سالگرد پیروزی انقلاب توسط مقام معظم رهبری حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) خطاب به ملت ایران منتشر شد.

مقام معظم رهبری در این بیانیه با تشریح سرگذشت انقلاب اسلامی و مقاومت ملت ایران در برابر زورگویان و قلدوران جهانی مغایر ملی خود را قشر جوان قرار داده و با بیان مهمترین محورهای اثرگذار در پیروزی انقلاب اسلامی جنگی و غیره حرکت انقلاب را در دوران پیش رو با برشمردن مؤلفه‌ها و شاخص‌هایی چون پایبندی بر ارزش‌های دینی، انقلابی و ملی، شناخت از گذشته، استفاده از تجربیات قبل، شناخت از دشمن و خیانت‌های رژیم‌های استبدادی از دید دشمن، توجه به عیار معنویت و اخلاق، عدالت‌ورزی، بصیرت‌جویی، کسب دانش و حرکت در مسیر جهاد علمی، توجه به عزت ملی و مرزبندی با دشمن، روحیه انقلابی و عمل جهادی، استفاده از جوانان مومن، دانش، پرانگیزه، کاردان، کارآمد، انقلابی و... در مشاغل مدیریتی کشور، توصیه به مدیران برای استفاده از جهاد، اقدام جهادی مراکز آموزشی برای راه‌اندازی نهضت علمی و مواردی از این دست، به مهمترین موضوعات که بر پرداختند. اگرچه خطاب اصلی محورهای بیانیه، جوانان بوده‌اند، اما در واقع این بیانیه، نقشه راهی را به ملت و منشور اقدام در نظام ج.ا.ای برای مسئولین، کارگزاران، نخبگان و تمام سازمان‌ها و ارگان‌های دولتی و غیردولتی در گام دوم انقلاب است؛ لذا شایسته است در سازمان‌های مختلف بر روی آن مطالعه و پژوهش مناسبی صورت گرفته تا ضمن اشراف به مفاد آن و بومی‌سازی و تطبیق‌پذیری لازم، زمینه‌های تحقق اهداف آن در هر سازمان متناسب با اهداف و مأموریت‌های محوله ترسیم گردد.

از مهمترین و بنیادی‌ترین سازمان‌هایی که باید این بیانیه را به‌عنوان محور و چراغ راه، مورد استفاده قرار داده و مطابق فرامین مقام معظم رهبری در بیانیه، مأموریت خود را انجام دهند سازمان‌های اطلاعاتی و حفاظت اطلاعاتی نظام ج.ا.ای و به عبارتی کلیت جامعه اطلاعاتی ایران اسلامی است. مهمترین نقطه قوت بیانیه برای سازمان‌های اطلاعاتی بومی‌سازی اقدامات اطلاعاتی برای امنیت کشور و ملت مبتنی بر مأموریت ابلاغی در قانون است. از این رو شایسته است به‌عنوان منشور سازمان‌های اطلاعاتی

جامعه اطلاعاتی در سیرکام دوم انقلاب

و حفاظت اطلاعاتی و چگونگی اقدام در حوزه عملیاتی از جمله استفاده از نیروهای جوان کارآمد، عدالت‌ورزی، رعایت اعتدال، شناخت از دشمن و ارتقای حس گلاویزی با حریف و مفاهیم مشابه، مستند به بیانیه مورد توجه قرار گرفته و در مجموعه‌های اطلاعاتی اجرایی شود.

مفاد مطروحه در بیانیه گام دوم و توصیه‌های رهبر معظم انقلاب اسلامی ناظر بر آن است که معظم‌له مطالبه خاصی نسبت به شرایط فعلی و آینده نظام ج.ا.ا دارند. در همین رابطه آیت‌الله شب‌زنده‌دار - از علمای جا به مدرسین قم - اظهار داشتند، در ملاقاتی که در بهمن ۱۳۹۷ با مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) داشتیم، معظم‌له در مورد بیانیه گام دوم فرمودند: «من روی این بیانیه خیلی زحمت کشیدم، من بنای این ندارم اگر چیزی نوشتم یا مطلبی می‌گویم، از دیگران درخواست کنم که روی آن کار کنند، ولی جمع به این می‌گویم این کار را نکنند». با عنایت به مطالبه مقام معظم رهبری برای اجرایی نمودن مفاد مزبور در بیانیه گام دوم انقلاب توسط مسئولان، جوانان، سازمان‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی؛ امید است اقدامات لازم برای پیاده‌سازی مفاد بیانیه توسط همه سازمان‌ها انجام شود. واضح است مسئولیت مدیران عالی‌رتبه در سازمان‌های اطلاعاتی و امنیتی برای پیاده‌سازی مطالبه معظم‌له بسیار سنگین و حائز اهمیت است.

نگارنده با در نظر داشتن این مهم و مطالبه رهبر معظم انقلاب اسلامی برای «رسیدن به قله افتخار» در سطح منطقه و نظام بین‌الملل، تلاش دارد تا کتاب پیش‌رو را با استناد به بیانیه گام دوم و با تشریح برخی از وظایف و مسئولیت‌های جامعه اطلاعاتی کشور، نه تنها در حیطه مطالعات، پژوهش‌ها و تجربیات محقق در بیش از سه دهه همکاری با جامعه اطلاعاتی کشور و مناسبات و مراکز آموزشی مرتبط است به مدیران، کارکنان و به‌خصوص جوانان جامعه اطلاعاتی ارائه دهد. در این راستا، کتاب پیش‌رو با واکاوی‌های علمی محقق در سال ۱۳۹۸ و بهار سال ۱۳۹۹، در شش فصل سازماندهی شده است. در فصل اول با عنوان «بیانیه گام دوم و شناخت تهدیدات امنیتی» تلاش شد تا با تبیین اطلاعاتی با مطالبه مقام معظم رهبری در مورد تهدیدات نظام ج.ا.ا آشنا شوند. در فصل دوم با موضوع «بیانیه گام دوم و مقابله با تهدیدات امنیتی» تلاش شد تا راهکارهای مورد نظر فرماندهی معظم کل قوا با تأکید بر محورهای هفت‌گانه در بیانیه مورد بررسی و تحلیل قرار گیرد. فصل سوم کتاب با عنوان «بیانیه گام دوم و نظام مطلوب اطلاعاتی و حفاظت اطلاعاتی» تلاش دارد با استخراج مؤلفه‌ها و شاخص‌های اطلاعاتی، این مهم را با ربط منطقی بین شاخص‌ها به دست آورد. فصل چهارم به موضوع «بیانیه گام دوم و الگوی بومی‌سازی اطلاعاتی»، اختصاص یافته و نویسنده تلاش دارد تا با استفاده از بیانیه گام دوم به‌ویژه شاخص‌های مؤثر برای تهیه الگوی بومی اطلاعاتی ارائه دهد. هدف نگارنده در این فصل بیشتر

بر استخراج شاخص‌های تأثیرگذار در تدوین الگو بوده و هدف ارائه الگو نیست. فصل پنجم با عنوان «بیانیه گام دوم و چهارچوب اقدام اطلاعاتی»، تخصصی‌ترین بخش از کتاب است که به طور مستقیم به چگونگی اقدام در حوزه مأموریت سازمان‌های اطلاعاتی و حفاظت اطلاعاتی ج.ا.ا. پرداخته و تلاش دارد تا با استخراج شاخص‌ها، چهارچوبی نظام‌مند برای اقدام اطلاعاتی تعریف نماید. فصل ششم با الهام گرفتن از بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی تلاش دارد با تعیین شاخص‌های تأثیرگذار در حوزه افزایش ضریب امنیت، این مقوله مهم را مورد واکاوی قرار دهد. در این فصل محورهای موردنظر در دو بخش نظری و عملی تبیین شده است که توجه به آن توسط سازمان‌های اطلاعاتی ج.ا.ا. می‌تواند به عنوان شاخص‌های تأثیرگذار برای افزایش ضریب امنیتی در حوزه اطلاعات و امنیت محسوب شود. لازم به توضیح است تنظیم فصل به شیوه‌ای است که تا حدود زیادی، مستقل از هم، قابل فهم است.

مخاطب اصلی کتاب حاضر جامعه اطلاعاتی کشور با تأکید بر مأموریت سازمان‌های حفاظت اطلاعاتی است. مانند تمام مطالعات، این کتاب هم خالی از اشکال و نقص نبوده و نگارنده تشکر واقعی و قلبی خود را پیشاپیش خدمت فرهیختگان و نخبگان جامعه اطلاعاتی تقدیم می‌نماید که با مطالعه و نقد کتاب حاضر، در راستای تمرین و اصلاح آن در مراحل بعدی، نقش مهمی خواهند داشت. مستند به اوامر فرماندهی معظم کل قوا در بیانیه گام دوم انقلاب که «مراکز آموزشی پیشگام در حوزه شتاب‌دهی به دانش و جهاد علمی باشند» نگارنده بر خود فرض می‌داند از زحمات تمام کسانی که در تدوین این کتاب و سیر مراحل ویراستاری علمی، صحت‌سنجی و چاپ، تلاش و همراهی صمیمانه‌ای داشته‌اند تقدیر و تشکر نماید. ابتدا از محبت آقایان ابوالحسن شایدی و علی قائد رحمتی - ریاست سابق و فعلی دانشکده علوم و فنون فارابی - تشکر می‌نمایم که سازوکار مناسبی برای تسریع در فرآیند چاپ این کتاب را فراهم نمودند. همچنین از مدافعه بسیار مطلوب، مطالبه و نقد منصفانه استادان گرامی آقای دکتر رضا کرمی و آقای دکتر حمیدرضا نادی در سیر مراحل داوری کتاب قدردان می‌نمایم.

سپاس ویژه و تشکر صمیمانه برای برادر متفکر و خویم آقای دکتر ابراهیم حبیلی است که با تعمق و مطالعه کتاب حاضر، نقش ویراستار علمی را بر عهده داشته و با توصیه‌های خود گام ارزشمندی را برای غنا بخشیدن به این کتاب انجام دادند. توفیق همگان را از درگاه خداوند متعال خواهیم.

دکتر مصطفی سلوه‌دودی

تابستان ۱۳۹۹